

Beamish (8)
DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,

DE

PNEUMONIA;

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, SS.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu; et

Nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

JOANNES BEAMISH,

HIBERNUS.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

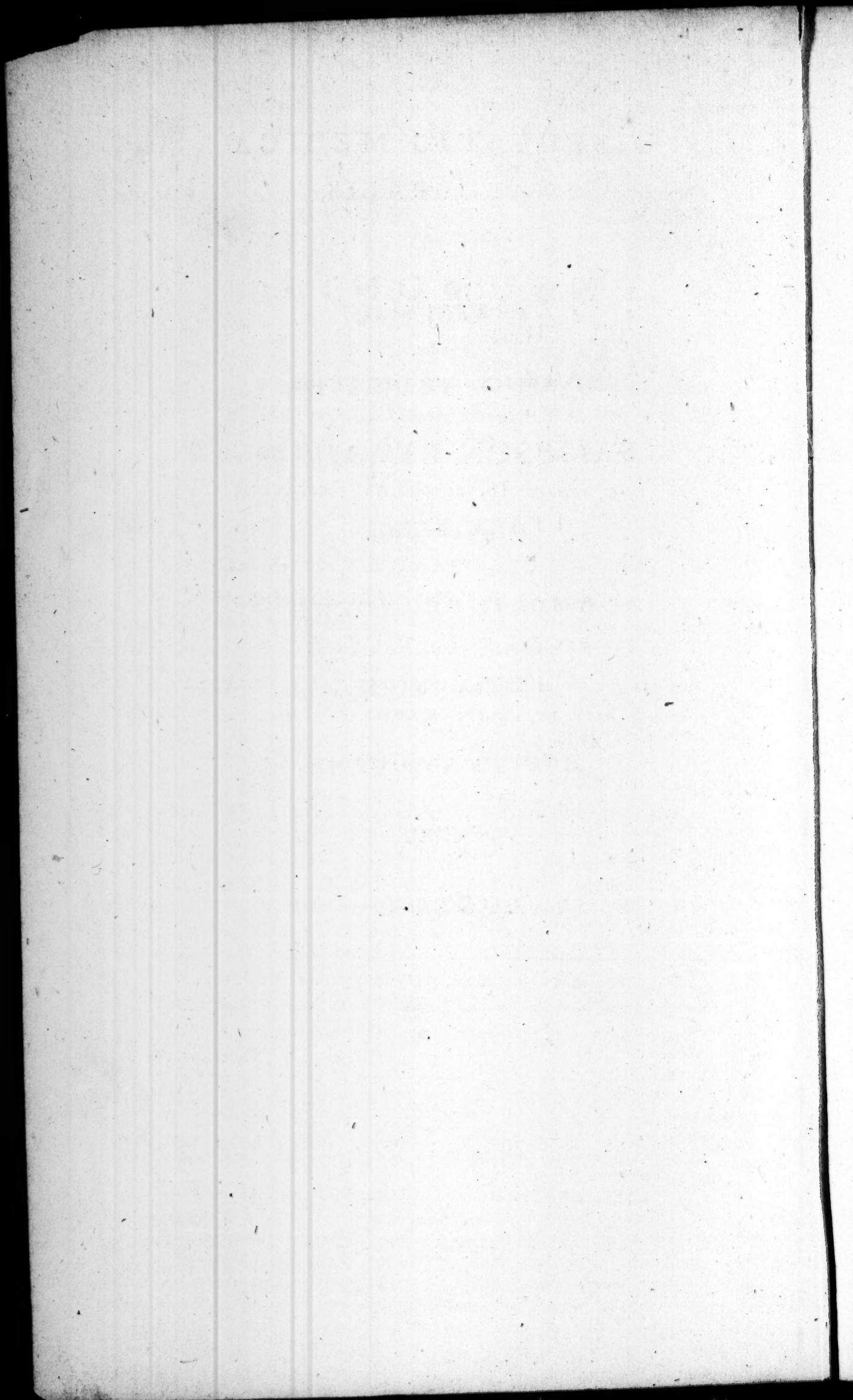
Non fasces, itaque, non purpuram, non extructas in altum divitias, non ingenium artibus atque scientiis utcunque ornatum et imbutum, sed animum communi utilitati inservientem, dignitas sequitur.

EDINBURGI:

EXCUDEBAT ADAMUS NEILL CUM SOCIIS.

=====
M DCC XCVI.

FRATRI SUO,
ET AMICO ET DILECTO,
SAMPSON BEAMISH,
ARMIGERO,
AMORIS FRATERNI
TESTIMONIUM,
HOC TENTAMEN,
OFFERT
AUCTOR.

STATIONER & DIRECTOR
SAMPSON BEAMISH

STATIONER & DIRECTOR
SAMPSON BEAMISH

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

STATIONER & DIRECTOR

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

PNEUMONIA.

TAM hominem, quam alia animalia sanguine calido prædita, vita frui non posse, vel brevi spatio temporis, functione respirationis suspensa, patet. Observatione discimus, omnia aëris genera non æqualiter respirationi favere; sed ad hunc finem partes, ex quibus componitur aër, rationes certas inter se habere, necesse esse.

A

Præterea

Præterea aër circumfluus alte in minutissimas pulmonum vesiculas introitum facit, aliquando rebus hæterogeneis, nunc blandis, nunc acribus onustus; et ex his causis, vel ad respirationem sustentandam, vel hujus effectus, quos natura destinavit, efficiendos, inaptus fit.

Præter hæc, pulmones solos, sunt alia, hos una cum membrana cingente, afficientia, vis scilicet extrinsecus illata, et motus thoracis alternantes; nam hi motus, non raro inæquales, transitum per pulmones difficiliorem sanguini præbent, et hoc modo congestionibus, ejusque consequentiis, occasionem edunt.

Deinde nil mirum, pulmones, structura tam tenui, et quorum est respirationis munere fungi, morbis magis proclives esse, quam aliam corporis humani partem. Ex his morbis, inflammatio si non frequentissima, saltem haud minimi momenti est, et quamvis in statu sano, parvitas et paucitas nervorum, una cum experimentis

perimentis Professore MONRO institutis, pleuram in statu sano haud valde sensibilem esse, nos suadent; tamen inflammatione correptam, moesti ægrorum dolores valde sentire evincunt.

Ex morbis, quibus hæ partes acclines sunt, inflammationem pro subjecto hujus dissertationis selegi, morbum, cujus symptomata maxime torquentia, progressus velocissimus, et exitus periculosissimus; sed in quo, ars medica caute, judiciose, et diligenter facta, maxime valet.

Sub nomine Pneumoniæ, inflammationes omnium thoracis viscerum, et membranarum, generatim comprehendere volo; cum, quia indicia nulla sunt pathognomonica, per quæ pro certo habeamus, an mediastinum, pericardium, diaphragma, pleura costalis, an parenchyma inflammentur, tum, quia nulli momenti, his partibus vix unquam figillatim affectis, et juvantibus et ledentibus iisdem. Hanc opinio-

nem

nem amplexus sum non unquam non venerandi SYDENHAM et PRINGLE observationibus fretus, et hic eorum verba citare volo: Ille inquit, “ Variis hujusce morbi phaenomenis
“ diligenter perpenſis, nihil aliud illum eſſe
“ arbitror, quam febrem a propria et peculiari sanguinis inflammatione ortam, qua
“ natura materiam peccantem in pleuram
“ deponit, nonnunquam et in pulmones, unde peripneumonia ſuboritur, quam a priori
“ gradu tantum, et pro majore ejusdem
“ cauſae intentione, extentuque latiori differre autumo *.” Hic inquit, “ But in what
“ ever place obſtruction fixes, ſince the cure
“ is ſo much the ſame, we may be the leſs
“ anxious about knowing where it lies †.”

DE-

* SYDENHAM, De Pleur. p. 229, edit. tert. Lond,

† PRINGLE on Diſeaſes of the Army, p. 170.

DEFINITIO.

“ Dolor in quadam thoracis parte, respiratio difficilis, tussis*.” Sub hoc genere comprehenduntur duæ species, secundum CULLEN, altera, *pleuritis*, altera, *peripneumonia*, appellata.

HISTORIA.

Pneumoniæ, æque ac fere omnibus haud parvi momenti affectionibus inflammatoriis, comiti est febris, quacum ut plurimum ingruit, haud secus ac lassitudine, horrore, fiti, pulsu frequentiore, calore, oppressionis sensu, et debilitate; hæc per aliquod temporis, nunc paucas horas, nunc paucas dies, perstantia, excipit dolor, in aliqua thoracis parte perceptus, et inspiratione aggravatus. Aliquando potius ponderis, et oppressionis sensus, quam doloris sentitur, simulque est

* Synopf. Nosolog. Method.

est in thorace angustiae perceptio. Pulsus durus, tensus, validus, aliquando plenus, et mollis, nec defunt exempla, quibus parvus, exilis, et debilis adest. Spiratio difficilis et celer. Dolor ad situm variat, in parte thoracis anteriore, posteriore vel laterali perceptus, et in quocunque lateri sentiatur, inter sextam, septimamque costam, in media longitudine ut plurimum invadere, inter fere omnes constat. Hæc symptomata, tussis, interdum sicca interdum humida, aliquando paroxysmis impetum faciens exacerbat, quæ nunc vehementiora fiunt; dolor, qui, morbo incipiente, unico loco inhærebat, hic et illic grassatur, et nunc vel totum pectus obruat. Æger, qui incipiente morbo, in latus dolens, progrediente, in utrum recumbere nequit; nunc grave cruciatus, et, non nisi corpore erecto, vel prorsum tendente, quiescere valens, adstantibus, ad humeros sustollendos obsecrat. Facies tumet, turgescit, et rubescit, vel purpurascit: Labia livescunt: Lingua, et fauces interni, fusca et rugosa evadunt:

evadunt : Oculi protrudunt, et vasa illorum turgentia et rubentia fiunt.

In hoc morbo alvus vel valde adstricta, vel soluta est. Urina phænomena haud communia exhibet, pridem parca, limpida, tenuis, et pellucida, nunc rubra fluit, et seposita, sedimentum furfuraceo lateritium deponit.

Spiritus olet ; sudores frigidi fronte exudant ; extremitates tument ; inquietudo, debilitas, et anxietas magna, ægrum torquent ; in extremo, vel coma, et delirium, vel subsultus et tremores, scenam vitæ claudunt.

Sed eventus non semper tam infaustus est ; nam sputum, die secundo jam peracto, magis album, spissum, et circiter quartum, spumosum sanguineumque, symptomata omnia subsidentia comitatur, brevi evanitura.

Interdum

Interdum hoc accidit, multo plus temporis, usque morbi die quarto-decimo jam elapso; nec defunt exempla, quibus contigit tertia hebdomada.

De variis terminationibus, pauca nobis offerenda sunt, nimirum quæ singularum discrimina designent.

Primo, de Resolutione dicemus: hæc terminatio multum optanda, perraro sponte, plerumque initio morbi, sed aliquando hoc per dies haud paucas manente, accidit. Sæpissime comites sese prebent, pauciora plurave horum symptomatum; scilicet libera, materiæ copiosæ, spissæ, densæ, persæpe sanguine linatæ, expectoratio; urina turbida, et nebulosa; frequenter sudor calidus, tenuis, per totum corpus fluens; hæmorrhagiæ, præsertim e naribus; diarrhœa sponte occurrens, crisin præbere dicitur; idem eruptioni in cutem, vel abscessibus externe apparentibus, attribuitur.

tur. Remissiones doloris, pyrexiae, dyspnae, et tussis, simul concurrentes, resolutionis brevi temporis peragenda nos dubium habere non finunt.

Secundo, Suppuratione; hæc incipiens, post inflammationem diuturnam, et pertinacem, remissione doloris, sputis nullis, et dyspnae usque persistente; sudore partes corporis tantum irrigante; tussi sicca, motu graviore facta; in thorace molestia, vel ponderis sensu; rigore; decubitu in latus sanum difficili; arteriarum pulsu celero, et vario notatur: et hectica jam perfecta, abscessum plene formatum distinguit; qui in bronchias, pthifim, vel in thoracis cavitatem empyema formans, sed raro in abdomen per diaphragma prorumpat.

Inter terminationes, scirrhus aliquando, sed non sæpe, locum tenet; et cum res ita sese habet, mihi constat, tuberculas pulmonibus

B

non

non prius abesse, quarum numerum, et magnitudinem, hic morbus accumulavit.

Præter has supra memoratas terminationes, est alia, Pneumoniæ propria, in bronchias scilicet, et telam cellulosam effusio vel sanguinis integri, vel parte rubra retenta, materiæ albidæ, quæ, quod ad spissitatem attinet, variat, vel tenuis serum, vel crassæ pus referentis, suffocationis minas intendens.

CAUSÆ PRÆDISPONENTES.

Huic morbo proclives sunt fibris tensis, et robustis præditi; pauperes, quibus fors aspera labores duros imposuit; ventri nimis obedientes, et laticium meraciorum potores; anni tempora, quibus caloris et frigoris vicissitudo est maxima, sicut ver et autumnus, prædispositionem præbent; certæ tempestatis conditiones, uti aër frigidus et humidus, et præcipue
Eurus;

Eurus ; magis alii, quam alii gradus vitæ, ut inter trigesimum et quinquagesimum ætatis annum, huic morbo obnoxios reddunt.

Quanquam homines, morbi causis, tam excitantibus, quam prædisponentibus exposti, sæpius quam fœminæ deprehenduntur ; tamen hæ morbo correptæ, propter temperamentum, plenum, sanguineumque ; irritabilitatem, et compaginis molitiem, molestius affliguntur, et secundum horum gradum, magis est timendum. Thorax non bene conformatus, non immerito inter causas prædisponentes, recensetur, cum hinc circuitui sanguinis impedimentum oriens congestiones gignit. Habitus in hoc malo reducendo, multum pollet.

CAUSÆ EXCITANTES.

Caloris et frigoris alternationes subitæ, non inepte inter causas excitantes auctoribus enumerantur.

merantur; ultimis vasis constrictis, et exhalatione per cutem suppressa fluida, in partes intimas repelluntur, inde distentione vasorum, quæ sanguinem vehunt, et vi tonica auctis, actiones eorum, et contractiones validiores redduntur; hoc modo, congestiones propagantur, et hinc morbus. Hoc modo agunt expositio ad aër frigidum corporis jam labore debilitati et calefacti, simulque ab hoc cessantis; in iisdem corporis conditionibus, aquæ frigidaë hauustus, et ab conclavi calido sub Jove humido, et frigido exitus.

Pneumoniam excitant plaga, vel aliud damnum in thoracem factum; interdum vapores corrosivi, acresve in pulmones inhalati; alti cantus, vel orationes protractæ, vel violenter editæ. In peculiaribus aëris statibus, ut hieme duro, et variabile vere, epidemice grassari dicitur. Symptoma aliquando in rubeola, vel etiam catarrho, inflammatione per membranam mucosam iter ad pulmones legente, occurrit,

occurrit. Pthilim interdum comitatur. Interdum etiam cynanches recessui, podagræ retrocessioni, vel erysipelatis metastasi super-
venit,

PROGNOSIS.

In hoc morbo multum arte possumus, et quanquam remediorum idoneorum usus tempestivus prognosin propitiam formare plerumque nos finit; tamen vitam prorsum in dubio esse, semper videndum est. Annis provectiores, morbis antecedentibus exhausti, et debiles, summo periculo labuntur.

Male ominantia signa sunt, dolor constans, acutus, thoracem transfigens, inflammationem vagum indicans; tussis dura, et violenter agitans, vel frequens crebra et ficca; dyspnæa urgens, vel orthophnæa effusionem notans, cujus magna copia lethalis est; faciei et oculorum
rum

rum turgescencia, et rubedo ; labiorum lividitas ; pulsus debiles ; sudoribus quædam corporis partes madentes ; epectoatio nulla, vel suppressa, quod vel ab virium vitæ defectu, vel forte effusione aucta, vel interdum intempestivis et nimis plenis sanguinis missionibus, oritur.

Postremis, catharsis, coma, stupor, tremores, et tendinum subsultus, sæpe occurrunt, et fere semper lethales sunt. Morbus violentus, sæpe post diem quartam, ultra medici potestatem progressus est ; sed lenis, post secundam, etiamve tertiam hebdomadam sanatus fuerit.

Bonum est, si æger facile in ullo corporis situ recumbere potest, si respiratio facilior evadit, siti et calore interno minoribus, simulque tussi facili, et sputum spissum, spumosum, et sanguinis lituris scatens ejiciente. Hippocrates indicia bona his verbis breviter enumerat.

ἔσι δὲ αγαθὸν μὲν καὶ τετοῖσι, καὶ πᾶσι τοῖσι
 περὶ πνευμονα, φερεῖν ρηδὶως τὸ νυσημα, της ὀδυ-
 νησαπηλαχθαι, το πτύαλον εὐπετεως ἀναγεῖν, εὐπ-
 νηον εἶναι, καὶ ἄδιψον, τῷ σῶμα ἅπαν ὁμαλῶς δερ-
 μανεδθαι καὶ μαλθακὸν εἶναι· καὶ πρὸς τοῖσιν
 ὕπνες, ἰδρῶτας, ἔρον, Διαχώρησιν, χρησαγινεδθαι·
 κακὰ δὲ τὰναντία τῶν ἐμὲν ἐν παντὶ προσγε-
 νοῖτο τῷ πλυσματι τετωτα χρήσιμα σώζοι' αὖ*.

DIAGNOSIS.

Nullus est magis, quam Pneumonia morbus,
 cujus medicus experientia expers, et minus
 cautus, cum aliis confundendi in periculo
 est; tamen, animo solerte adhibito, et histo-
 ria, symptomatibus, horumque progressu rite
 perpensis, cito evanescit difficultas: Hi morbi
 præcipue sunt hepatitis, peripneumonia no-
 tha, et gastritis.

Hepatitis,

* Hippoc. Vander Lind. p. 559.

Hepatitis, cum dolore summum humerum occupante, tussi sicca, singultu, et sæpe vomitu comitatur; dolor in hypochondrio dextro sentitus tactu augetur, et non raro tumoris aliquid ibidem percipitur; et decubitus in finistrum latus difficilis; facies pallida, et coloris plumbi est.

Peripneumonia notha, spiritibus distillatis deditos, temperamenti phlegmatici, obesos et debiles invadit. In hoc morbo caput inter tuffiendum maxime dolet. Pulsus neque validus, neque durus invenitur.

Summatim omnia signa febrilia, quam in Pneumonia leviora sunt.

Denique, gastritis distinguenda est præsertim caloris sensu intensi, et vomitu ingestis quibilibet citato.

RATIO

RATIO SYMPTOMATUM.

Pyrexia, naturæ nixibus ad congestionem in pulmones, fluidorum ab superficie corporis repulso inductam submovendam, oritur.

Dyspnæa, bronchiarum infarctu, vasorum congestionem consequenti, et sæpe in eas effusione, vel insuper dolore, ab inspiratione intento, pendet.

Tussis oritur ab causis dyspnææ supra dictis membranæ mucosæ irritationem præbentibus; initio sicca, ab vasorum exhalantium constrictione excretionem supprimente; postea humida, vel cruenta, a spasmi relaxatione, vasorum laxitate, et tunicarum eorum distentione, rapturaque evadit.

Remora, et refluxus sanguinis in venis jugularibus, impedito per pulmones transitu, ru-

C

bidinem

bidinem faciei pariunt. Adest etiam fortasse sanguinis auctus per arterias impetus, quem designant cephalalgia, dolores oculorum, et color rubidus; sed ex lividitate faciei aliquando præfenti constat sanguinem ex magna parte venosum esse.

Dolorem, plenitudine et distentione vasorum inflammatione correptorum oriundum esse, judicare licet.

RATIO MEDENDI.

Confilia tria sunt: 1. *Resolutionem obtinere*: 2. *Expectorationem elicere*: 3. *Corporis vires restituere*.

Resolutionem, terminationem unicam salutarem in Pneumonia, assequi omne studium adhibendum est. Ad hunc finem nihil tam multum valet, quam aptorum ad vasa totius corporis,

corporis, et præsertim partis laborantis resolvenda, remediorum adhibitio. Ad hæc itaque, quam citissime, vel morbo imminente, confugere nostrum est. Inter fere omnes consensus est, sanguinis missionem hanc indicationem optime respondere. Tanto melius, quanto ocyus fluit sanguis, cujus profluxui corpus erectum favet; sed ægro huic, non secus ac cum deliquii animi proclivitate, subeunte, sufficiet orificium magnum in vena hians. SYDENHAMI fuit opinio generatim rectum esse, sanguinis missionem, ad uncias decem indie, per dies quatuor succedentes limitare; sed multo plus sanguinis, vel ad uncias octoginta cum exitu felici missum fuerit. Nulla regula semper persequenda sanctiri potest. Dolor crucians, dyspnæa, faciei rubedo, et pyrexia vehemens, sanguinis missionem postulant, quæ, si hæc symptomata in præsens pacata, mox, ut non raro contingit, redierint, concedentibus ægroti ætate, vigore, sexu, et moribus vitæ, repetenda est. Cum hæc acciderint, nisi prius symptomatum remissio

remissio obtineatur: ARÆTEUS et HIPPOCRATES hoc remedium *προς τὴν λεῖποθυμίαν* persequi monent. Sed quoniam nonnulli unciarum paucarum jactura animo linquantur, sed alii, non, nisi sanguine magna copia emisso syncope afficiuntur, non decet hoc consequi. Ad adventum synopes, sudoribus frigidis faciem irrigantibus, nausea, et pulsus exilitate designatum, sanguinem sistere debemus. Sanguinis detractio intempestive immodiceve facta, hydropem, debilitatem, et convalescentiam tardam parit.

Simulatque sputa, præsertim si copiosa, videantur, venesectione abstinendum est; et si etiam nunc persistiterit dolor, ad cucurbitulas cruentas, scarificationes, et epispastica confugiendum est.

Postremis uteremur, cum ab debilitate nimia, senectute, aliisque similibus, plus sanguinis non tuto abstrahatur. Præcepta bona deponit

deponit PRINGLE cum dicat: " If, notwithstanding this discharge, the breast continues to labour, bleeding is still requisite. But in no case can there be more danger of going to extremes, whether in suffering the lungs to be overpowered by the omission of bleeding, or hazarding the suppression of the sputum by bleeding too fully*." Idem auctor addit, " But with regard to blisters, there need be little caution at such a juncture, as they are always seasonable, whether for raising the pulse, relieving the breast, or promoting expectoration†." *Pneumoniam levem sæpe sanarunt vesicatoria, juvante exili tantum sanguinis missi quantitate. Hæc parti inflammatione correptæ quam propissime applicare, oportet, et sæpe per morbi decursum repetere, licet.*

Vesicatoria

* PRINGLE on Diseases of the Army, p. 175.

† Id. Auctor. p. 176.

Vesicatoria commodum majus habent, missione bis terve præmissa, vel juxta PRINGLE praxin persæpe felicem, qui epispastica applicavit, contentus si sanguis missus sit, vesicatione nondum incepta. Regimen antiphlogisticum in omni parte adhibendum est. Aëris temperamentum gradum sexagesimum neutiquam excedat. Animi et corporis labore, impetum per pulmones impellente abstinendum est, et similiter omnia animi agitationem cientia ægrotos evitare necesse est, hujus generis sunt ira, luctus, mœstitia, colloquium. Cibus tenuis, parca, parum nutriens, debet esse, nimirum decoctum hordei, fructus acido-dulces, panada, &c. donec sub morbi finem, cum vini pauxillum probatum sit.

Potus subtepidus sæpius bibendus est, si acidulatus, melior; nisi irritationem edendo tussim moveat: Alvi astrictioni, et non minus catharsi, obviam iri necesse est; alvum leniter
solutam

solutam habere sufficit; cui inserviunt laxantia lenia, vel enemata emollientia.

Simulatque expectoratio apparet, assidue promovere debemus. Hoc consilio, olim in usu fuerunt stimulantia, scilicet G. Ammon. Benzoin. multaue talia; sed nunc Scilla, alvi solvendi potestatem præterea habens, palmam fert. Demulcentia mucilaginosæ, et olea vegetabilibus expressa, epiglottidem illinendo, et hoc modo muci acrimoniam obtundendo, per quam tussis perfrequens excitatur, comodo sunt iis, quorum ventriculis nauseam non gignunt. Vapores aquæ tepidæ in pulmones inhalati, vasa relaxando multum beneficii præbent, aceto commixti nimis stimulantur, et tussim frequentiore reddunt. Quamquam emetica, nisi sub finem morbi, in corporibus phlegmaticis, et ubi bronchiæ muco infarciuntur injuriam ferunt; tamen Antimon. tart. et præcipue vinum ejus, dosibus parvis et sæpe sumptis, celebratum est pro sputorum illicibus,

illicibus, in hoc morbo. Sudorem ciere per remedia stimulantia, et calorem externam, semper malum est ; sed quoniam fudor sponte prorumpens, resolutionem promovere sæpe videtur ; igitur, cum, sub morbi finem, ad sudandum inclinatio contingat, et præsertim eodem tempore, remittentibus febris indiciis, capitis et pectoris dolore, et spirandi difficultate, promovendus est, frigorem evitando et potus tepidos devorando.

Opium, dum perstant symptomata inflammationis, semper nocet, vel remedium ambiguum est.—PRINGLE verba repetere volo :

“ But when the fever is over, and sleep is only
“ prevented by a thin defluxion to the lungs,
“ opiates will both give rest, and promote
“ spitting *.”

Calomel

* PRINGLE on Diseases of the Army, p. 176.

Calomel cum opio conjunctum, auctoritate Doct. ROBERTI HAMILTON *, et clar. DUNCAN †, in morbis inflammatoriis, et præcipue Pneumonia, multum pollere videtur; et quoniam hoc medicamentum tam feliciter adhibitum fuit, inflammatione adhuc violenta; judicare licet, versus finem morbi, omni periculo de opii adhibitione sublato, remedium in hoc morbo perutile futurum alvi purgationes sollicitando, urinæ secretionem, per cutem halitum, et expectorationem elliciendo, et dolore levando.

Quoniam in hoc morbo ægri robur, nisi cum remediis cum profusione utamur, non multum diminuitur, regenerantur brevi vires, modico exercitio, diæta nutriente, et omni de morbo redituro timore evanito, vini pauxillo.

* Vid. Epistolam Doctoris ROBERTI HAMILTON ad Doct. DUNCAN. Med. Comment. vol. ix. p. 191.

† Prælect. Clinic. clar. DUNCAN, annis 1794, 1795.